

TYRESÖ KOMMUN
Revisorerna

2010-04-08

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden
Byggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Överförmyndarnämnden
Kommunfullmäktiges presidium

**Övergripande granskning av kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande
år 2009**

De förtroendevalda revisorerna i Tyresö kommun har givit Komrev inom PricewaterhouseCoopers i uppdrag att genomföra en granskning av kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande. Resultatet framgår av bifogad rapport.

Det övergripande syftet är att granska huruvida kommunstyrelsens och nämnderna på ett tillfredsställande sätt har arbetat med styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet under 2009.

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna överlag har haft en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av verksamheternas ekonomi under år 2009. Vi bedömer att nämndernas prestationer (verksamhetsvolym) i allt väsentligt ligger i linje med fastställd budget.

Vi anser vidare att ett utvecklingsbehov finns vad gäller kommunens övergripande arbete med mål- och måluppföljning.

Revisorerna översänder härmed rapporten för kännedom till kommunstyrelsen, samtliga nämnder och kommunfullmäktiges presidium.

För Tyresö kommuns revisorer

Palle Karlsson

Ordförande

Övergripande granskning av kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande år 2009

Tyresö kommun

Mars 2010

Eva Lagbo Bergqvist

Helen Samuelsson Dahlstrand

Innehållsförteckning

Sammanfattning och bedömning	2
1 Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Revisionsfråga och metod	4
2 Nämndernas uppföljning av verksamhet och ekonomi	5
2.1 Kommunstyrelsen	6
2.1.1 Kommunstyrelsens ledande och samordnande roll	6
2.1.2 Kommunstyrelseförvaltningen och byggnadsnämnden	7
2.1.3 Ledning, styrning, uppföljning och kontroll	7
2.1.4 Bedömning	8
2.2 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	9
2.2.1 Styrning, uppföljning och kontroll	10
2.2.2 Bedömning	11
2.3 Kultur- och fritidsnämnden	11
2.3.1 Styrning, uppföljning och kontroll	12
2.3.2 Bedömning	13
2.4 Barn- och utbildningsnämnden	13
2.4.1 Styrning, uppföljning och kontroll	14
2.4.2 Bedömning	14
2.5 Socialnämnden	15
2.5.1 Styrning, uppföljning och kontroll	15
2.5.2 Bedömning	16
Bilaga A	17
Bilaga B	25

Sammanfattning och bedömning

De förtroendevalda revisorerna i Tyresö har gett Komrev inom PricewaterhouseCoopers i uppdrag att övergripande granska kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande under år 2009. Det övergripande syftet är att granska huruvida kommunstyrelsens och nämnderna på ett tillfredsställande sätt har arbetat med styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet under 2009.

Nedan redovisas en sammanfattande bedömning utifrån granskat material och den dialog som ägt rum under året med representanter från nämnder samt förvaltningsledning.

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna överlag har haft en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av verksamheternas ekonomi under år 2009. Vi bedömer att nämndernas prestationer (verksamhetsvolym) i allt väsentligt ligger i linje med fastställd budget.

Vi anser vidare att ett utvecklingsbehov finns vad gäller kommunens övergripande arbete med mål- och måluppföljning. I Strategi- och budgetplan 2009 presenteras kommunens vision, grundläggande förhållningssätt och strategiska utvecklingsområden. Vidare har kommunfullmäktige antagit sex kommungemensamma mål inom sex kommungemensamma områden. Utöver detta har kommunfullmäktige antagit 31 mål fördelat på nämnderna och kommunstyrelsen. Till varje mål hör ett antal åtaganden. Vi anser att kopplingen mellan mål, kommunens vision, grundläggande förhållningssätt och strategiska utvecklingsområden är vag och kan utvecklas.

Kvaliteten på målstyrningen har dock förbättrats, men vi kan fortfarande konstatera att skillnader finns mellan nämnderna. Som kriterier för bedömning av de kommungemensamma målen används åtaganden. Dessa åtaganden kommenteras inte i nämndernas verksamhetsberättelser, utan enbart övergripande i den sammanfattning som återfinns i årsredovisningen.

I nedanstående tabell redovisas kommunens utfall vad gäller 2009:års verksamhetsmål.

Nämnd	Antal verksamhetsmål	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej mätt
Kommunens gemensamma mål	6	2	1	3	-
Kommunstyrelsen och byggnadsnämnden	5	2	0	3	-
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	6	4	1	1	-
Kultur- och fritidsnämnden	5	4	1	0	-
Barn- och utbildningsnämnden	8	1	4	2	1
Socialnämnden	7	3	2	2	-
Totalt antal mål:	37	16	9	11	1

Utfallet visar att endast 16 av de 37 mål fullmäktige antagit för året har infriats. I årsredovisningen kommenteras måluppfyllelsegraden mycket kortfattat. Vi ställer oss frågande till varför måluppfyllelsen inte i högre grad kommenteras samt varför ingen åtgärdsplan presenteras för huruvida ej uppnådda mål ska infrias under det kommande året.

De kvalitetsgarantier som fastställts av kommunstyrelsen och nämnderna anges vara en väsentlig del av kommunens kvalitetsarbete. I anvisningen för verksamhetsberättelser fastslås att nämnderna ska redovisa en uppföljning av hur antagna kvalitetsgarantier har kunnat uppfyllas under verksamhetsåret. Endast två nämnder, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden, kommenterar kvalitetsgarantierna. Kopplat till kvalitetsgarantierna skall också finnas fungerande rutiner för synpunkts- och klagomålshantering. Flertalet av nämnderna kommenterar i sina verksamhetsberättelser synpunkts- och klagomålshantering. Dock kommenteras arbetet för att uppnå kvalitetsgarantierna endast i mycket liten omfattning. Bedömningen av huruvida kvalitetsgarantierna har uppfyllts eller inte synes i hög grad ske genom egenvärdering hos nämnderna.

Vi ser det som positivt att kommunstyrelsen följer ekonomin löpande under året med prognoser för helåret. Det underskott som redovisas för socialnämnden har fortlöpande rapporterats till kommunstyrelsen.

I övrigt hänvisar vi till de iakttagelser som redovisas i rapporten.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna i Tyresö har gett Komrev inom PricewaterhouseCoopers i uppdrag att övergripande granska Kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande under år 2009. Det övergripande syftet är att granska huruvida Kommunstyrelsens och nämnderna på ett tillfredsställande sätt har arbetat med styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet under 2009.

Revisorerna skall i revisionsberättelsen varje år särskilt uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och fullmäktigeberedningar samt de enskilda förtroendevalda i sådana organ. I kommunallagen anges att all verksamhet som bedrivs av nämnderna årligen skall granskas så att revisionella bedömningar möjliggörs och ett tillräckligt underlag för revisorernas ställningstaganden skapas. Uttalandet i revisionsberättelsen från revisorerna angående ansvarsfrågan utgår ifrån den övergripande revisionsuppgiften att pröva om nämnden fullgör sitt uppdrag från fullmäktige. En del av uppdraget är att pröva hur nämnderna applicerar och tolkar uppdraget, men även att bedöma hur de omvandlar detta till något genomförbart med uppföljningsbart så att verksamheten kan uppnå de politiska målen.

I granskningen definierar vi ansvarsutövande som de aktiva åtgärder Kommunstyrelsen och nämnderna vidtar för att styra, följa upp och kontrollera verksamheten.

1.2 Revisionsfråga och metod

Granskningen avser att besvara följande revisionsfråga:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna under året arbetat med styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet på ett tillfredsställande sätt?

Kontrollfrågor:

- Vilka fastställda beslut i form av planer, mål, system, program och riktlinjer har fattats avseende ekonomi, prestationer och kvalitet?
- Hur sker den löpande redovisningen och är denna jämförbar mot budget, prognos och jämförelseperiod?
- Avspeglar redovisningen/rapporteringen verksamheten på ett relevant sätt?
- Ger redovisningen/rapporteringen uttryck för verksamhetens prestationer och kvalitet?

Granskningen har genomförts via studier av budget 2009, delårsrapportering samt nämndernas verksamhetsberättelser. En genomgång har skett av Kommunstyrelsens och nämndernas protokoll samt vissa övriga handlingar. Träffar har genomförts löpande under året. Revisorerna träffade under hösten 2009 presidier, eller motsvarande, i kommunstyrelsen och nämnderna för diskussion kring nämndens styrning, ledning och uppföljning. Under februari månad 2010 har revisorerna träffat representanter för nämnderna samt förvaltningsledning för genomgång av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet 2009.

2 Nämndernas uppföljning av verksamhet och ekonomi

I Strategi- och budgetplan 2009 presenteras de mål och åtaganden som kommunfullmäktige har antagit avseende verksamhetsåret. Målarbetet har utgått ifrån den planeringsmodell som infördes under 2006 och baseras på en kommungemensam vision, fyra grundläggande förhållningssätt samt tre strategiska utvecklingsområden. Utvecklingsområdena utgörs av de gemensamma uppdrag kommunen ska medverka till genom åtaganden inom respektive enhet. Fullmäktige har även antagit sex kommungemensamma mål vilka alla syftar till att göra Tyresö kommun till en av de tre mest attraktiva bostadsorterna för alla åldrar i Stockholms län.

Kommunstyrelsen, tillsammans med alla nämnder, förväntas bidra så att de kommungemensamma målen nås. Målen är uppdelade i sex områden;

- Trygg kommun, säkerhet/beredskap/krishantering
- Miljö, naturvård och hållbar utveckling
- Brotts- och drogförebyggande arbete
- Folkhälsa
- Tillgänglighet
- Integration

Utöver de gemensamma målen har fullmäktige antagit 31 mål fördelat på kommunens nämnder.¹ Nämnderna kan också besluta i sina respektive verksamhetsplaner om egna mål utöver de kommungemensamma målen. Utöver de gemensamma målen har kommunfullmäktige antagit kvalitetsgarantier inom 21 områden fördelade på nämndernas och styrelsens verksamheter.

Förvaltningsorganisationen i Tyresö kommun är fördelad på fyra förvaltningar; kommunstyrelseförvaltningen, barn- och ungdomsförvaltningen, socialförvaltningen samt utvecklingsförvaltningen. Den politiska organisationen består av; fullmäktige,

¹ En sammanställning av samtliga mål som antagits av fullmäktige återfinns i Bilaga A

kommunstyrelsen, barn- och ungdomsnämnden, byggnadsnämnden, krisledningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, gymnasie- och arbetsmarkandsnämnden, valnämnden och överförmyndarnämnden.

2.1 Kommunstyrelsen

2.1.1 Kommunstyrelsens ledande och samordnande roll

Kommunstyrelsens (KS) ska enligt verksamhetsplanen leda och samordna förvaltning och utveckling av kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över övriga nämnders och kommunens bolagsverksamheter.

Kommunstyrelsen följer löpande under året kommunens ekonomiska utveckling i form av månadsrapporter. En delårsrapport lämnas per den 31 mars och 31 första augusti och utgör en mer omfattande prognos av ekonomin.² Nedan redovisas avvikelser mot budget i kommunens månadsuppföljningar under året samt i årsbokslutet.

tkr	februari	mars	april	maj	juli	augusti	september	oktober	november	Bokslut Utfall mnkr
Verksamhetens intäkter	5 004	5 593	9 650	11 298	18 638	-8 597	-9 564	-4 686	-2 262	421,4
Verksamhetens kostnader	2 046	2 234	6 891	3 681	-18 087	26 603	26 889	24 030	34 181	-2 035,1
Avskrivningar	-28	-99	107	203	235	493	217	295	331	-62,9
Verksamhetens nettokostnader	7 022	7 827	16 648	15 182	786	18 499	17 542	19 639	32 250	-1 676,6
Skatteintäkter	-6 999	-8 337	-17 190	-20 406	-17 219	-20 087	-20 691	-23 323	-25 953	1 628,5
Fastighetsavgift	817	1 224	1 499	1 874	2 624	2 999	3 373	3 748	4 123	59,9
Statsbidrag och utjämningsystem	-2 108	-3 186	-4 253	-5 315	-7 442	-8 505	-9 569	-10 632	-11 696	43,2
Finansiella intäkter	97	34	-74	566	-103	-75	-129	-141	-207	4,6
Finansiella kostnader	895	1 409	3 475	4 235	5 956	6 578	7 889	8 985	10 005	-13,6

² En fullständig redogörelse nämndernas avvikelser i förhållande till budget återfinns i Bilaga B

Resultat före extraordinär post	-276	-1 128	105	-3 864	-15 398	-591	-1 585	-1 724	8 522	46
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets resultat (prognos)	15 933	15 533	-14 100	-1 900	14 900	18 532	27 130	23 379	25 847	46

Det prognostiserade resultatet under året har varierat mellan -14,1 mnkr (per april) och 25,8 mnkr (per november) en skillnad på 39,8 mnkr. Det budgeterade resultatet för 2009 var 38 mnkr.

Kommunens åtaganden och mål följs upp i samband med delårsrapporten per augusti samt årsredovisningen.

2.1.2 Kommunstyrelseförvaltningen och byggnadsnämnden

Kommunstyrelseförvaltningen leds av kommunchefen omfattar samhällsutveckling, service och information samt styrning och ledning. Verksamheterna är indelade i fyra avdelningar; stab, kansli och personalkontor, servicekontor samt stadsbyggnadskontor. Då byggnadsnämndens verksamhet bedrivs inom stadsbyggnadskontoret har kommunen valt att redovisa denna som en integrerad del i kommunstyrelseförvaltningens verksamhet.

2.1.3 Ledning, styrning, uppföljning och kontroll

Ekonomi

Kommunstyrelsen redovisade för sin egen verksamhet i delårsbokslutet ett överskott om 5,8 mnkr. Byggnadsnämndens resultat kommenteras inte i delårsbokslutet. I årsbokslutet redovisas ett överskott om 2,4 mnkr. Överskottet kan främst härledas till kommunchefens stab där positiva resultat redovisas för informationsenheten och ekonomienheten. Då uppdraget som kommunchef delvis varit vakant under året har inte budgeterade medel för lönekostnader används fullt ut. Underskott redovisas för vatten- och avlopp (-1,7 mnkr). Byggnadsnämnden redovisar ett överskott om 0,6 mnkr.

Prestationer

Nyckeltal presenteras för bruttokostnad och energiförbrukning (kr/kvm) i egna fastigheter. Utöver detta återfinns ett antal nyckeltal som relateras till renhållningsverksamhet, vatten och avlopp samt väghållning. Ett nyckeltal redovisas för ekonomienheten. Utfallet jämförs mot budget samt utfall 2007 och 2008.

Kvalitet

I Strategi- och budgetplan 2009 presenteras sex övergripande mål för kommunen. Kopplat till dessa återfinns 25 åtaganden. Kommunstyrelsen och byggnadsnämnden uppger att de

infriat två av de kommungemensamma målen, tre anses vara delvis uppfyllda och ett anses ej vara uppfyllda.³

Kommunstyrelsen och byggnadsnämnden	Antal verksamhetsmål	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis
Kommunens gemensamma mål	6	2	1	3
Kommunstyrelsen och byggnadsnämnden	5	2	0	3

För kommunstyrelsen och byggnadsnämnden presenteras totalt fem mål med tillhörande 25 åtaganden. Två av målen anses vara uppfyllda och tre vara delvis uppfyllda. Av styrelsens åtaganden anses 10 vara uppfyllda, 7 delvis uppfyllda och 7 ej uppfyllda. Ett åtagande har ej följts upp då någon medarbetarundersökning inte genomförts under året.

2.1.4 Bedömning

Enlig kommunallagen 8 kap. 5§ ska ”för verksamheten anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning”. I förarbetena anges att det är viktigt att mål och riktlinjer uttrycker realism och handlingsberedskap samt att de kontinuerligt utvärderas och omprövas (prop. 2003/04:105 s. 11 f.).

Vi anser att kommunstyrelsen i allt väsentligt har haft en tillfredställande ledning, samordning och uppföljning när det gäller kommunens ekonomi. Prognossäkerheten under året bedöms i huvudsak som tillfredsställande, trots de stora differenser som redovisas.

Vi anser dock att brister finns vad gäller kommunens övergripande arbete med mål och måluppföljning. I Strategi- och budgetplan 2009 presenteras kommunens vision, grundläggande förhållningssätt och strategiska utvecklingsområden. Vidare har kommunfullmäktige antagit sex kommungemensamma mål inom sex kommungemensamma områden. Utöver detta har kommunfullmäktige antagit 31 mål fördelat på nämnderna och kommunstyrelsen. Kopplat till varje mål finns ett antal åtaganden. Vi anser att kopplingen mellan målen och kommunens vision, grundläggande förhållningssätt och strategiska utvecklingsområden är vag.

Vidare anser vi att målens status i organisationen är oklar. I Strategi- och Budget 2009 presenteras sex mål som kommungemensamma. Vi anser att en förbättring har skett då åtaganden kopplade till dessa mål har riktas specifikt till kommunens nämnder. Mål och åtagande följs upp på ett övergripande plan i årsredovisningen men endast en av

³ Av Bilaga A framgår vilka mål som infriats helt, delvis eller inte alls under 2009

kommunens nämnder kommenterar arbetet med dessa mål i sina respektive verksamhetsberättelser.

I kommunens anvisning för årsredovisning fastslås att nämnderna i verksamhetsberättelsen ska redovisa sitt resultat av kvalitetsarbetet och att en uppföljning skall göras av hur kvalitetsgarantierna kunnat uppfyllas under verksamhetsåret. Endast två nämnder, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden, kommenterar detta arbete. Vi anser därför att kontrollen av huruvida nämnderna och kommunstyrelsen följer anvisningarna bör ses över och förtydligas.

Vidare anser vi att den återrapportering som sker av byggnadsnämndens åtaganden är bristfällig då det i verksamhetsberättelsen inte går att utläsa hur nämnden under året har utformat sitt arbete i syfte att uppfylla de mål som gets ifrån fullmäktige. Vidare har det inte varit möjligt att granska nämndens ekonomiska ställning, då endast utfallets storlek kommenteras i verksamhetsberättelsen. Vi anser att nämndens ansvarsområden ska tydliggöras och återrapporteras i en egen verksamhetsberättelse.

2.2 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (GAN) har till uppgift att fullgöra lagstadgade skyldigheter enligt skollagen och till lagen gällande förordningar och föreskrifter som berör nedanstående uppgifter (reglemente KF 06-12-14 § 24). Nämnden innehar även det kommunala ansvaret kring gymnasieskolan, arbete, försörjning och vuxnas lärande. Exempel på verksamhet är åtgärder för att främja arbete och egen försörjning, flyktingmottagning, gymnasieutbildning och kvalificerad yrkesutbildning.

Verksamheten är indelad i tre resultatenheter; C3L, Arbetscentrum och Gymnasium. C3L erbjuder yrkesutbildningar för vuxna bland annat inom ramen för så kallade Kvalificerade yrkesutbildningar (KY) som finansieras via statsbidrag. Sedan 1 januari 2009 ingår även gymnasiesärskolan i verksamheten. Arbetscentrum utgör kommunens samlade insatser för att minska och förebygga arbetslöshet. I verksamheten ingår olika arbetsmarknadsåtgärder. Gymnasieverksamheten består av Tyresö gymnasium.

Uppföljningsstruktur enligt budget och strategidokumentet

Ekonomisk uppföljning sker månatligen i samband med kommunens månadsrapporter och utförligare analys sker i samband med prognoser per sista mars och vid delårsbokslutet i augusti. Målen följs löpande upp under året och en slututvärdering sker i samband med årsredovisningen.

Väsentliga frågor under året

Den rådande lågkonjunkturen har påverkat verksamheten då andelen öppet arbetslösa och ungdomar i arbetsmarknadsåtgärder har stigit från 2,9 procent vid årsbokslut 2008 till 4,5 procent 2009. För utrikesfödda har arbetslösheten ökat från 3,6 procent till 6,2 procent.

Under 2009 har invandrarenheten fortsatt med arbetet att utveckla och förbättra heltidsintroduktionen för flyktingar.

Gymnasieskolans program har sett över och ett arbete har påbörjats med att anpassa verksamheten utifrån den gymnasiereform som kommer att genomföras 2011.

Ansvar för särsvux överfördes 1 januari 2009 till GAN och inordnades organisatoriskt under C3L och vuxenutbildningen.

2.2.1 Styrning, uppföljning och kontroll

Ekonomi

GAN redovisar i årsbokslutet för 2009 ett budgetöverskott om 1,8 mnkr. Överskottet kan främst härledas till högre intäkter jämfört med budget avseende beställda arbetsförmågeutredningar och jobbsökarkurser av arbetsförmedlingen. Intäkterna från socialförvaltningen har varit högre än beräknat för platser i verksamheten. Gymnasiesärskolan redovisar ett underskott om 2 mnkr vilket härleds till ökade kostnader för köp av platser i andra kommuner.

Prestationer

GAN presenterar nyckeltal för samtliga tre resultatenheter. För gymnasiet redovisas antal elever på Tyresö gymnasium, antal elever i friskolor och antal elever i andra kommuner. Utfallet jämförs mot budget samt utfall 2007 och 2008. Utöver dessa ekonomiska nyckeltal redovisas nyckeltal som relateras till elevernas prestationer i skolan så som andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola samt genomsnittlig betygspoäng. Dessa jämförs mot utfall 2007 och 2008.

Arbetscentrum redovisar arbetslöshetstal för olika befolkningsgrupper (kvinnor, män, ungdomar, utrikes födda). Utfallet jämförs mot budget samt utfall 2007 och 2008. C3L redovisar antal kursdeltagare per termin samt antal kursdeltagare som genomfört yrkesutbildning (ej KY). Utfallet jämförs mot budget samt utfall 2007 och 2008.

Kvalitet

Avseende de kommungemensamma målen återfinns i Strategi- och budgetplan 2009 två åtaganden som direkt riktats mot nämnden, samt två åtaganden som riktar sig mot kommunens samtliga nämnder. Dessa återrapporteras inte i verksamhetsberättelsen, dock återrapporteras dessa kortfattat i årsredovisningen.

Nämnd	Antal verksamhetsmål	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	6	4	1	1

I nämndens verksamhetsplan presenteras de sex mål som fullmäktige antagit avseende verksamhetsåret 2009. Dessa åiterrapporteras i verksamhetsberättelsen och fyra anses vara uppfyllda och ett anses vara ej uppfyllt och ett delvis uppfyllt. Samtliga mål är kvantitativa och kommenteras i tillräcklig utsträckning i texten.

2.2.2 Bedömning

Vi anser att GAN avseende 2009 har haft en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet. Nämnden redovisar tydligt prestationstal relaterade till resurser och verksamhetens olika enheter. Den ekonomiska rapporteringen och uppföljningen är tydlig och utfallet ligger i linje med budget för året. Avvikelse mot budget förklaras i tillräcklig omfattning.

De mål som antagit av nämnden uppfyller kraven om mätbarhet och påverkan. Åiterrapporteringen av dessa är tydlig och lättillgänglig. Vi saknar dock en utförligare beskrivning och uppföljning av de åtaganden nämnden har i förhållande till de kommungemensamma målen. Det sker heller ingen åiterrapportering av nämndens kvalitetsgarantier. Vidare saknas en kommentar angående arbetet med klagomål och synpunkter.

2.3 Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens (KFN) ansvarar för kommunens allmänna kulturverksamhet, biblioteken, kulturskolan, föreningsbidrag och fritidsverksamhet. Nämndens målgrupp är främst barn och ungdomar (reglemente KF 93-06-13, reviderat senast 06-12-14 § 21) I verksamhetsplanen definierar KFN sitt syfte till att erbjuda kommuninvånarna ett brett och flexibelt utbud av fritids- och kulturaktiviteter och stötta föreningar som verkar inom dessa områden.

Förvaltningen ingår i utvecklingsförvaltningen och verksamheten består dels av Kulturavdelningen vilken ansvarar för Tyresö kulturskola och kulturenheten, dels av Biblioteksavdelningen. Frågor som berör fritidsfrågor behandlas av Fritidsenheten vilken ingår i avdelningen för Fritid och arbetscentrum.

Uppföljningsstruktur enligt budget och strategidokumentet

Ekonomisk uppföljning sker månatligen i samband med kommunens månadsrapporter och utförligare analys sker i samband med prognoser per sista mars och vid delårsbokslutet i

augusti. Målen följs löpande upp under året och en slututvärdering sker i samband med årsredovisningen.

Viktiga frågor under året

Biblioteken har fortsatt arbetet med utveckling av nya medieformer och har även lanserat en interaktiv webbsida, Arena.

Arbetet med kulturcentrum Kvarnhjulet har fortsatt. Uthyrningsverksamheten på föreningslokalen har varit på en hög nivå.

En ny konstgräsplan har anlagts vid Trollbäckens IP och en vid Tyresö skola.

2.3.1 Styrning, uppföljning och kontroll

Ekonomi

KFN redovisar ett överskott om 0,8 mnkr. Överskottet hänförs till lägre kapitaltjänstkostnader på grund av senarelagda investeringar inom verksamhetsområde fritid. Personalkostnaderna är lägre än budgeterat för både fritid och kultur.

Prestationer

KFN presenterar nyckeltal avseende deltagare i föreningslivet och besökare/öppetimmor/utlån på biblioteken. Utfallet jämförs mot budget och utfall 2007 och 2008.

För övrig verksamhet förekommer vis rapportering av nyckeltal i löpande text. Analysen är dock kortfattad och utfallet jämförs inte mot vare sig budget eller tidigare år.

Kvalitet

KFN har inte något eget åtagande kopplat till de kommungemensamma målen, men ingår i de två åtaganden som riktas mot samtliga nämnder. Dessa åtaganden följs inte upp i verksamhetsberättelsen.

Nämnd	Antal verksamhetsmål	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis
Kultur- och fritidsnämnden	5	4	1	0

Fullmäktige har antagit fem mål för nämndens verksamheter. Samtliga följs upp i verksamhetsberättelsen. Fyra anses vara uppfyllda och ett anses vara ej uppfyllt. I verksamhetsberättelsen återges kortfattat vad analysen baseras på.

2.3.2 Bedömning

Vi anser att KFN avseende 2009 har haft en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet. Den ekonomiska rapporteringen och uppföljningen är tydlig och utfallet ligger i linje med budget för året. Avvikelser mot budget förklaras i tillräcklig omfattning.

De mål som antagits av nämnden uppfyller inte kraven om mätbarhet och påverkan. Flera av målen innebär ökning, dock framgår inte för samtliga mål vad dessa ökning kommer att ställas i relation till eller vad utfallet kommer att mätas emot. Kopplingen mellan mål och åtagande är vag. Vi saknar uppföljning av de åtaganden nämnden har i förhållande till de kommungemensamma målen. Det sker heller ingen återrapportering av nämndens kvalitetsgarantier. Vidare saknas en kommentar angående arbetet med klagomål och synpunkter.

2.4 Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden (BUN) har till uppgift att fullfölja kommunens lagstadgade uppgifter vad avser förskoleverksamhet och skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, obligatorisk särskola, skolhälsovård, och till lagen gällande förordningar (reglemente KF 06-12-14 § 20). Nämnden ansvarar även för kommunens fritidsgårdsverksamhet.

Barn- och utbildningsförvaltningens syfte är ”att arbeta för att våra barn och ungdomar får bästa möjliga kunskaper för arbete eller fortsatta studier”(Verksamhetsplan 2009). Förskola och grundskola bedrivs i huvudsak som resultatenheter och finansieras via peng per barn. Särskoleverksamheten och fritidsgårdarna finansieras via anslag.

Uppföljningsstruktur enligt budget- och strategidokumentet

Ekonomisk uppföljning sker månatligen i samband med kommunens månadsrapporter. Kommentarer ges i tillräcklig omfattning. En utförligare analys sker i samband med prognoser per sista mars och vid delårsbokslutet i augusti.

Viktiga frågor under året

Under 2009 genomfördes särskild kompetensutveckling av kommunens pedagoger för att höja kvaliteten i undervisningen.

Upprustning av den fysiska skolmiljön har påbörjats på flera enheter.

Särskilda verksamheter har startats för elever i behov av extra stöd men också för elever som redovisar goda resultat och behöver extra stimulans.

2.4.1 Styrning, uppföljning och kontroll

Ekonomi

BUN redovisar ett överskott om 14 mnkr. Av dessa ingår 7,3 mnkr som motsvarar den reviderade befolkningsprognosen som gjordes i februari 2009. Den enskilt största avvikelserna finns inom verksamhetsområde förskola (11,3 mnkr), och härleds till cirka 100 färre barn inom verksamheten. Särskolan redovisar ett underskott om 1 mnkr vilket härleds till ökade kostnader för köp av externa platser. Majoriteten av resultatenheter avslutade året med ett positivt resultat.

Prestationer

Prestationer och nyckeltal avseenden förskola, grundskola, och särskola återges i verksamhetsberättelsen. De nyckeltal som redovisas fokuserar på antalet elever, uppdelat på elever i privat respektive kommunalt bedrivna verksamheter samt inom och utanför kommunen. Utfallet jämförs mot budget 2009 samt utfall 2007 och 2008.

Kvalitet

Avseende de kommungemensamma målen återfinns i Strategi- och budgetplan 2009 sju åtaganden som direkt riktats mot nämnden, samt två åtaganden som riktar sig mot kommunens samtliga nämnder. Dessa återrapporteras inte i nämndens verksamhetsberättelse, dock kommenteras de kortfattat i kommunens årsredovisning.

Nämnd	Antal verksamhetsmål	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis	Ej mätt
Barn- och utbildningsnämnden	8	1	4	2	1

I verksamhetsberättelsen återrapporteras tolv mål. Av dessa är åtta de mål som fullmäktige antagit för nämndens verksamhet. Av de mål som antagits av fullmäktige, och som återrapporteras i årsredovisningen, anses ett vara uppfyllt, två delvis uppfyllt och fyra ej uppfyllda. Ett av målen kommenteras inte. Vad gäller övriga mål har ingen uppföljning skett, utan det noteras att detta kommer att ske våren 2010.

2.4.2 Bedömning

Vi anser att BUN har haft en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet. Nämnden redovisar prestationstal relaterade till resurser och verksamhetens olika enheter. Kopplingen mellan ekonomi och verksamhet är tydlig. Dock anser vi att den stora avvikelserna vad gäller antal barn inom förskoleverksamheten inte förklaras i tillräcklig omfattning.

Vi anser vidare att redovisningen av mål och måluppfyllelse är mycket otydlig. De mål som fullmäktige har antagit avseende nämndens verksamhet återrapporteras endast i liten

utsträckning. I verksamhetsberättelsen återrapporteras tolv mål, dock framgår inte vilka som är antagna av nämnden själva och vilka som antagits av Fullmäktige.

2.5 Socialnämnden

Socialnämnden (SON) fullgör enligt reglemente (Kommunfullmäktige 2006-12-14 § 19) kommunens uppgifter inom socialtjänsten och utövar ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården. Socialnämndens uppgifter omfattar; omsorg om äldre människor, omsorg om människor med fysiskt eller psykiskt funktionshinder, färdtjänstären, kommunal hälso- och sjukvård, barn- och ungdomsvård, vård i familjehem och i hem för vård eller boende, familjerätt, familjerådgivning, bostadsanpassningsbidrag, ekonomiskt bistånd till familjer och enskilda samt missbruksvård.

Socialnämndens ansvarsområden är uppdelat i verksamhetsgrenarna; förvaltningsgemensamt, individ- och familjeomsorg (IFO) äldreomsorg samt omsorg om personer med funktionshinder. Hemtjänsten är en prestationsersatt verksamhet och en hemtjänstpeng i form av timersättning utbetalas till den kommunala utföraren och de fem privata företagen i kundvalsmodellen.

Uppföljningsstruktur enligt budget- och strategidokumentet

Verksamhetens ekonomi följs upp månatligen. I samband med del- och helårsbokslut följs nämndens mål upp. Olika typer av verksamhetsuppföljningar såsom kvalitetsgarantier, klagomålshantering och utvärderingar från tillsynsmyndigheter nämns i verksamhetsberättelsen. Utöver den kontroll och uppföljning som sker inom förvaltningen granskas även verksamheten kontinuerligt av tillsynsmyndigheter så som Länsstyrelsen och Socialstyrelsen.

Viktiga händelser under året

Omorganisering har skett bland annat inom den kommunala utförarorganisationen inom äldreomsorgen, särskilda boenden och hemtjänst sammanförts under en avdelningschef.

Ett arbete har pågått i syfte att förbättra den externa informationen och bland annat har hemsidan omstrukturerats.

En ökning har skett av personer i behov av försörjningsstöd på grund av det rådande konjunkturläget.

2.5.1 Styrning, uppföljning och kontroll

Ekonomi

Socialnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om 15,7 mnkr. Underskottet kan främst hänföras till ökade kostnader för försörjningsstöd och barn- och ungdomsvård,

vilka sammantaget uppgår till 11,7 mnkr. Utvecklingen av försörjningsstödet har fortlöpande rapporterats till kommunstyrelsen.

Den förvaltningsgemensamma verksamheten redovisar ett överskott om 3,6 mnkr.

Prestationer

För samtliga verksamhetsgrenar, undantaget förvaltningsgemensamt, redovisas nyckeltal. IFO redovisar bland annat antal hushåll med försörjningsstöd, helårsplaceringar i Familjehem samt helårsplaceringar institutionsvård HVB. Äldreomsorgen redovisar antal hemtjänsttimmar uppdelat på privat respektive egen regi, antal helårshjälptagare samt ersatta timmar per vårdtagare och månad. Omsorgen för funktionshindrade redovisar antal helårspersoner med personlig assistans i egen regi samt antal årsboende i egen regi. Samtliga nyckeltal jämförs mot budget och utfall 2007 och 2008.

Kvalitet

Socialnämnden redovisar i verksamhetsberättelsen, i särskild bilaga, årets måluppfyllelse. Fullmäktige har antagit sju mål för nämndens verksamhet av vilka tre anses vara uppfyllda, två delvis uppfyllda och två ej uppfyllda. Även det åtagande socialnämnden har i förhållande till de kommungemensamma målen kommenteras.

Nämnd	Antal verksamhetsmål	Uppfyllt	Ej uppfyllt	Delvis
Socialnämnden	7	3	2	2

I verksamhetsberättelsen kommenteras nämndens arbete för att uppfylla antagna kvalitetsgarantier.

2.5.2 Bedömning

Vi bedömer att SON har haft en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet. Nämnden redovisar prestationstal relaterade till resurser och verksamhetens olika enheter. Kopplingen mellan ekonomi och verksamhet är tydlig.

Stora förbättringar har skett sedan föregående år vad gäller måluppföljning. I verksamhetsberättelsen, i särskild bilaga, kommenteras nämndens samtliga mål och åtagande. Vidare kommenteras även nämndens arbete med kommunens övergripande mål. Redogörelsen för måluppfyllelsen innehåller uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits för att uppnå målen, vilket vi ser positivt på.

Bilaga A

Vision

Som grund för kommunens gemensamma arbete ligger en vision, vilket av kommunen beskrivs som en idé och inriktning för vad de vill med kommunen och vad de vill stå för i sin omgivning. Tyresö kommuns gemensamma kommun är:

Trygga trivsamma Tyresö- allas ansvar

Grundläggande förhållningssätt

Kommunen har även utarbetat ett gemensamt förhållningssätt som skall gälla inom alla verksamhetsområden och i alla kontakter med medborgarna. Detta sammanfattas av kommunen som följer:

- Vi visar tolerans och respekt mot den enskilde individen och alla människors lika värde.
- Vi söker skapa ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människorna själva.
- Vi erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökad valfrihet.
- Vi har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare- både som myndighet och som service organisation.

Strategiska utvecklingsområden

Kommunen har utarbetat tre utvecklingsområden som utgör de gemensamma uppdrag kommunen avser att genomföra genom åtaganden inom respektive ansvarsområde. Nedan följer en förteckning av utvecklingsområdena.

Utvecklingsområde - God boendemiljö och livskvalitet

Målsättning: Tyresö skall vara en av de tre mest attraktiva bostadsorterna för alla åldrar inom Stockholms län

Det innebär bostäder med hög kvalitet med tillgång till god service i alla kommundelar. Med en utvecklad service i den egna bostaden underlättas möjligheterna att bo kvar längre när man är gammal och/eller handikappad. Det innebär vidare att vi verkar för en långsiktigt hållbar ekologisk utveckling. Vi bevarar och vårdar kommunens ”gröna” karaktär med närhet till skog, sjöar och hav. Möjligheter till rekreation och tillgång till fritidsaktiviteter, både idrott och kultur, är andra viktiga faktorer.

Målsättning: Tyresöborna skall känna sig trygga dygnet runt – överallt

Att känna sig trygg är en del av livskvaliteten. Därför arbetar vi förebyggande på många olika sätt inom både skolan, socialtjänsten och stadsplanering. Åtgärder för att minska samhällets sårbarhet samt förebygga olyckor och brott är en självklar och naturlig del i et dagliga arbetet.

Utvecklingsområde - Kvalitet och service

Målsättning: Tyresö kommun i medborgarnas tjänst

Vi har ett medborgarperspektiv i allt vårt arbete och i alla kontakter med medborgarna. Det innebär att vi informerar på ett enkelt och tydligt sätt och motiverar våra beslut. Vi ger den enskilde ett korrekt bemötande och vi lyssnar. Vi arbetar för största möjliga insyn och delaktighet. Vi arbetar med ständig kvalitetsutveckling, utvärdering och uppföljning. Vi har kvalitetsgarantier för medborgarna och en fungerande klagomålshantering.

Målsättning: Tyresö kommun – en arbetsplats för utveckling

Det innebär att vi som arbetsgivare står för ett tydligt ledarskap som ger alla anställda möjlighet att med engagemang, delaktighet och inflytande utveckla kvalitet och service i verksamheten. Vi skall erbjuda goda arbetsvillkor i en kreativ och positiv arbetsmiljö.

Målsättning: Tyresö kommun ska vara bland Sveriges bästa kommuner i fråga om företagsklimat

Företagen skall i sina kontakter med kommunen mötas av serviceinriktad personal samt få en smidig hantering av sina ärenden. Detta gäller särskilt personalen på de förvaltningar som ofta möter företagen. Tyresö kommun skall bli en serviceinriktad organisation med den klara målsättningen att företagen skall uppleva kommunens myndighetsutövning som positiv.

Utvecklingsområde - God ekonomisk hushållning

Målsättning: Tyresö kommun skall ha en ekonomi i balans

En god ekonomisk hushållning innebär dels att tillgängliga ekonomiska medel utnyttjas ändamålsenligt och sparsamt inom alla verksamheter, dels att de ekonomiska resultaten skall vara tillräckligt starka för att långsiktigt kunna ge en god kommunal service. Positiva resultat skall uppnås. Kommunalskatten hålls oförändrad eller sänks.

Kommungemensamma mål

Mål: Förebygga och minska effekterna vid olyckor ock risker.

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Tyresö kommun ska erbjuda en god miljö och rik natur

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Den upplevda tryggheten hos allmänheten ska ha ökat med fem procent 2009 jämfört med 200

Målet är ej uppfyllt

Mål: Tyresö kommun ska genom planering och åtgärder stödja individens egna möjligheter och förutsättningar att själv ta ansvar för sin hälsa.

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Alla invånare i Tyresö kommun ska kunna ta del av samhällets service och utbud på likvärdiga villkor.

Målet är uppfyllt

Mål: Tyresö kommun ska vara en attraktiv kommun att bo i, en kommun där alla tillmäts lika värde och där olikheter betraktas som resurs. Ett integrerat samhälle motverkar utanförskap, segregation, främlingsfientlighet och rasism.

Målet är uppfyllt

Nämndsspecifika mål:

Kommunstyrelsen

Mål: Tyresö är en av de tre mest attraktiva bostadsorterna för alla åldrar inom Stockholms län.

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Tyresö kommun i medborgarnas tjänst

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Tyresö kommun – en arbetsplats i utveckling

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Tyresö kommun ska vara bland Sveriges 50 bästa kommuner i fråga om företagsklimat

Målet är uppfyllt

Mål: Tyresö kommun ska ha en ekonomi i balans

Målet är delvis uppfyllt

Gymnasie- och arbetsmarkandsnämnden

Mål: Öka andelen elever på Tyresö gymnasium med grundläggande behörighet för högskolan till 90 procent

Målet är ej uppfyllt

Mål: Inom verksamheten för C3L ska betyg G (godkänd) eller bättre uppnås av minst 90 procent av de elever som slutfört grundläggande eller gymnasiala kurser

Målet är uppfyllt

Mål: Av de elever som genomgår sammanhållen gymnasial yrkesinriktad utbildning eller KY-utbildning ska minst 80 procent gå vidare till arbete eller högre studier

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Av de arbetslösa som anvisas till arbetscentrum från arbetsförmedlingen ska minst 50 procent gå vidare till arbete eller studier. 40 procent av de personer som anvisas från socialförvaltningen ska gå vidare till arbete eller utbildning inom ett år

Målet är uppfyllt

Mål: Alla ungdomar 18–24 år som står till arbetsmarknadens förfogande och som hänvisats till arbetscentrum ska vara i arbete, utbildning eller aktiv arbetsmarknadsåtgärd inom 90 dagar

Målet är uppfyllt

Mål: Av arbetslösa flyktingar/invandrade ska 65 procent avslutas till arbete eller studier

Målet är uppfyllt

Kultur- och fritidsnämnden

Mål: Öka medborgarnas tillgång till biblioteksservice

Målet är uppfyllt

Mål: Öka medborgarnas tillgång till kulturaktiviteter

Målet är uppfyllt

Mål: Minska köerna till kulturskolan

Målet är ej uppfyllt

Mål: Öka antalet deltagare i åldern 13–20 år i föreningsverksamheten

Målet är uppfyllt

Mål: Öka möjligheterna att komma ut i skog och mark

Målet är uppfyllt

Barn- och utbildningsnämnden

Mål: Höja kvaliteten i utvecklingssamtalen i förskolan. Medelvärdet på frågan ”Utvecklingssamtalet gav tydlig information om mitt barns utveckling och lärande” i brukarundersökningen ska vara minst 3,3

Målet är ej uppfyllt

Mål: Öka andelen avgångselever som når minst godkänt betyg i alla ämnen. (78 procent 2008)

Målet är uppfyllt

Mål: Förbättra resultatet på läsförståelsetestet vid nationella prov i åk 5. (Resultat 2007: 92 resp 87 procent) Provet är uppdelat i skönlitteratur text och facktext

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Öka elevernas inflytande över sitt skolarbete. Medelvärdet i brukarundersökningen på frågan ”Jag är med och planerar mitt skolarbete” ska öka. (Resultat 2008: 3,5 i åk 5 och 3,1 i åk 8)

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Förbättra arbetsron i grundskolan. Medelvärdet i brukarundersökningen på frågan ”Det är arbetsro på lektionerna”

Målet är ej uppfyllt

Mål: Fritidshemmen ska förbättra informationen till föräldrarna

Målet är ej uppfyllt

Mål: Utveckla formerna för samverkan med näringsliv och samhälle

Kommenteras inte

Mål: Andelen besökare i öppen fritidsgårdsverksamhet som i brukarenkät anger att de får ta ansvar på fritidsgården ska öka. (Resultat 2007: 60 procent)

Målet är ej uppfyllt

Socialnämnden

Mål: Barn och unga ska ha goda uppväxtförhållanden och utslagning ska förhindras

Målet är uppfyllt

Mål: Vård och omsorg för utsatta familjer och vuxna ska erbjudas med god kvalitet och vara kostnadseffektiv

Målet är uppfyllt

Mål: Antalet invånare som behöver försörjningsstöd ska minska. Särskild tyngdpunkt ska läggas på att minska ungdomars beroende av försörjningsstöd

Målet är ej uppfyllt

Mål: Personer som bor på särskilda boenden och på boenden för funktionshindrade får en ökad livskvalitet i vardagen

Målet är delvis uppfyllt

Mål: Äldre och personer med funktionshinder får ökat inflytande och större valfrihet

Målet är ej uppfyllt

Mål: Verka för att alternativa boendeformer utvecklas utifrån de äldres behov

Målet är uppfyllt

Mål: Stödet utökas till anhöriga som vårdar och stödjer sina närstående

Målet är delvis uppfyllt

Bilaga B

Prognostiserade avvikelser i förhållande till budget samt utfall, 2009, tkr

Prognos	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	Bokslut
Kommunstyrelsen	-4 590	-4 062	2 167	4 097		-2 902	5 824	5 445	5 973	12 771	2 376
GAN	2 520	2 742	2 483	3 158		2 709	4 956	2 998	4 753	4 941	1 811
Kultur och fritidsnämnden	898	504	819	825		466	1 206	1 550	1 508	1 733	822
Barn- och utbildningsnämnden	6 013	9 606	9 409	9 412		9 361	12 401	13 335	14 456	17 238	14 034
Socialnämnden	1 035	-1 812	-2 652	-4 042		-10 220	-11 258	-13 572	-15 527	-13 710	-15 708
Övriga verksamheter	1 171	849	4 315	1 529		1 137	4 877	7 569	8 181	8 946	
Summa	7 050	7 827	16 541	14 979		551	18 006	17 325	19 344	21 919	

